

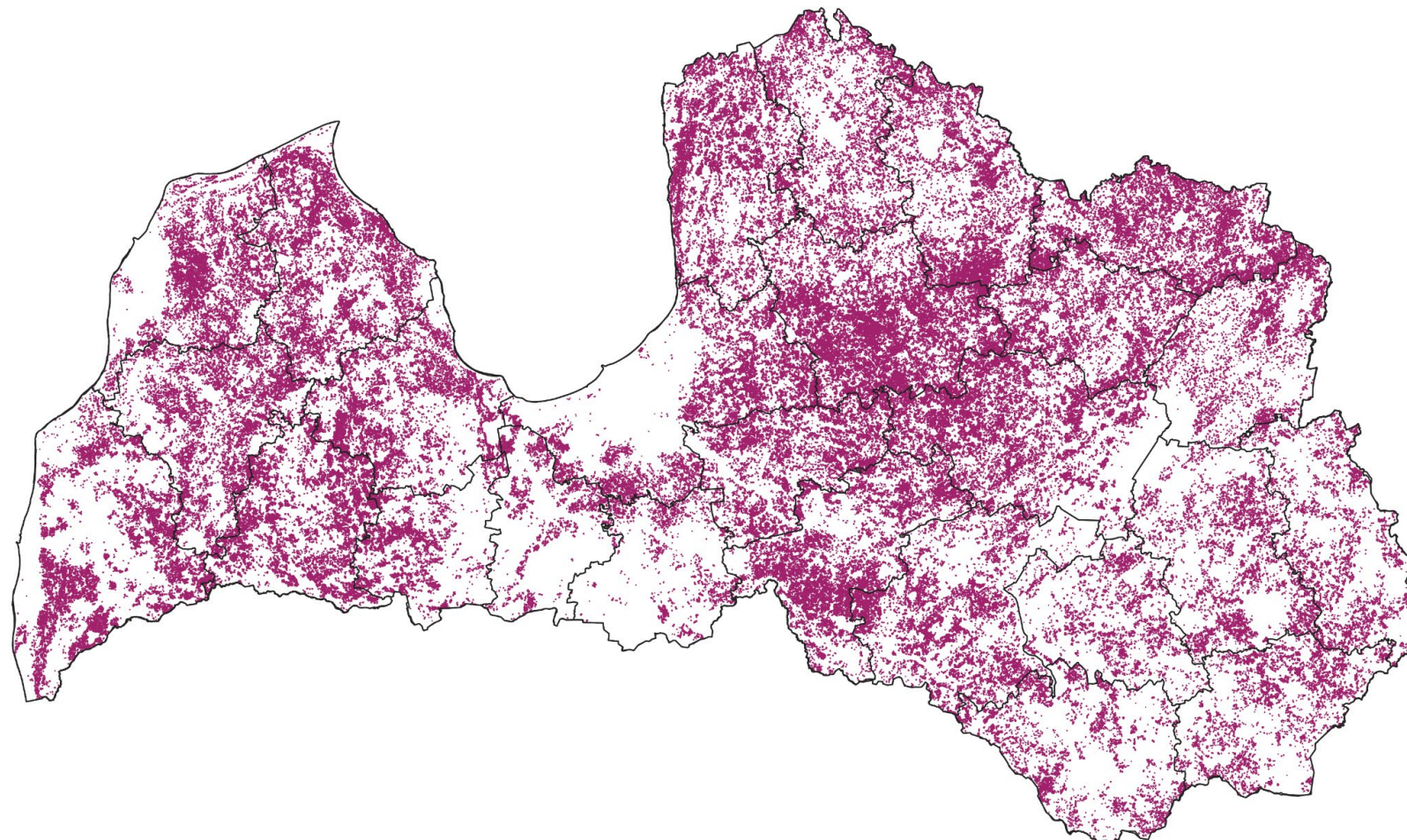
MEŽA KAITĒKĻU UN SLIMĪBU MONITORINGA REZULTĀTI 2023. GADS

Agnis Šmits, Dr.biol.
LVMI «Silava» vadošais pētnieks

Egļu astoņzobu mizgraužu bojājumu uzskaitē 2023. gada vasarā

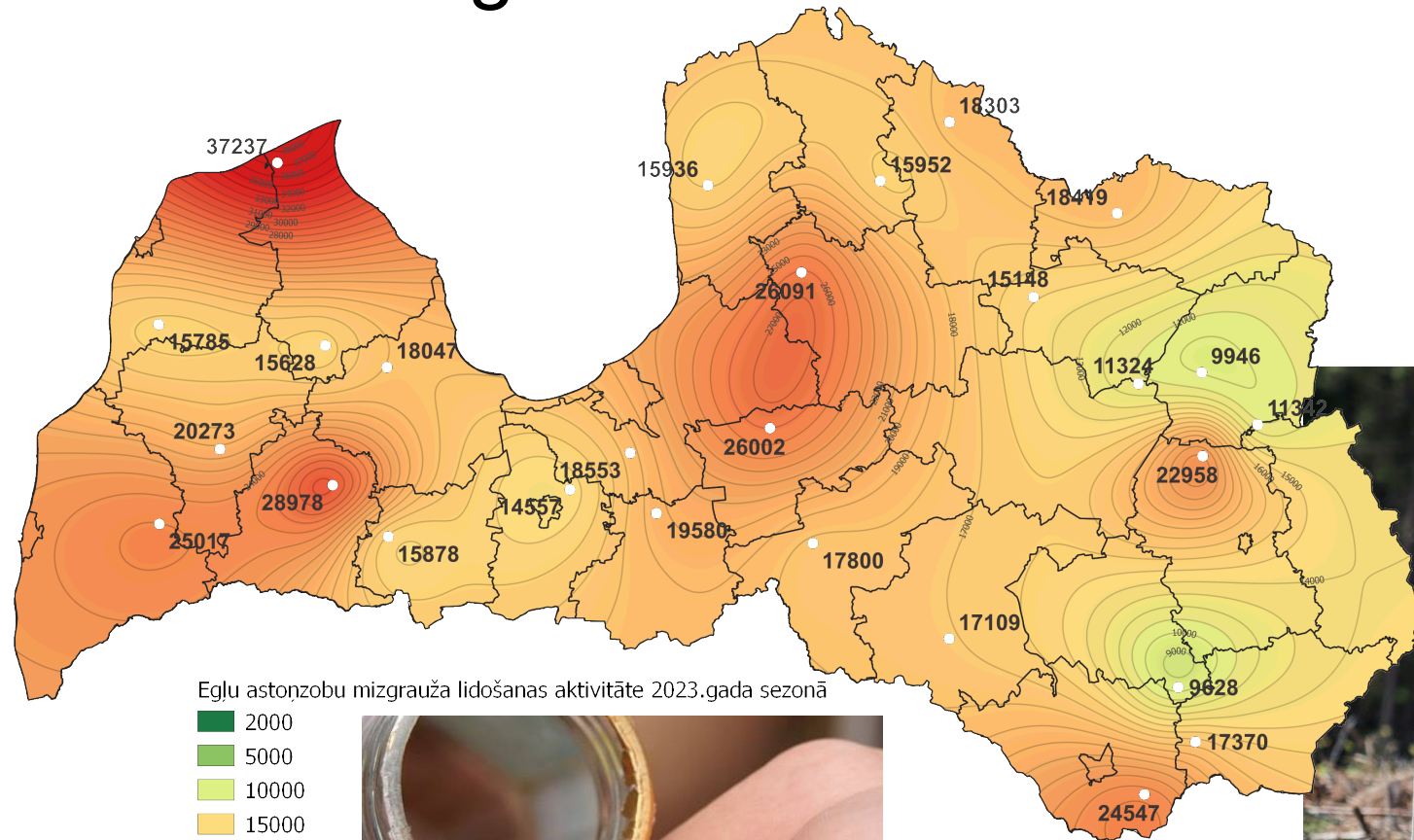

Egļu audzes vecākas par 40 gadiem

Mizgraužu lidošanas aktivitāte 2023.gada sezonā

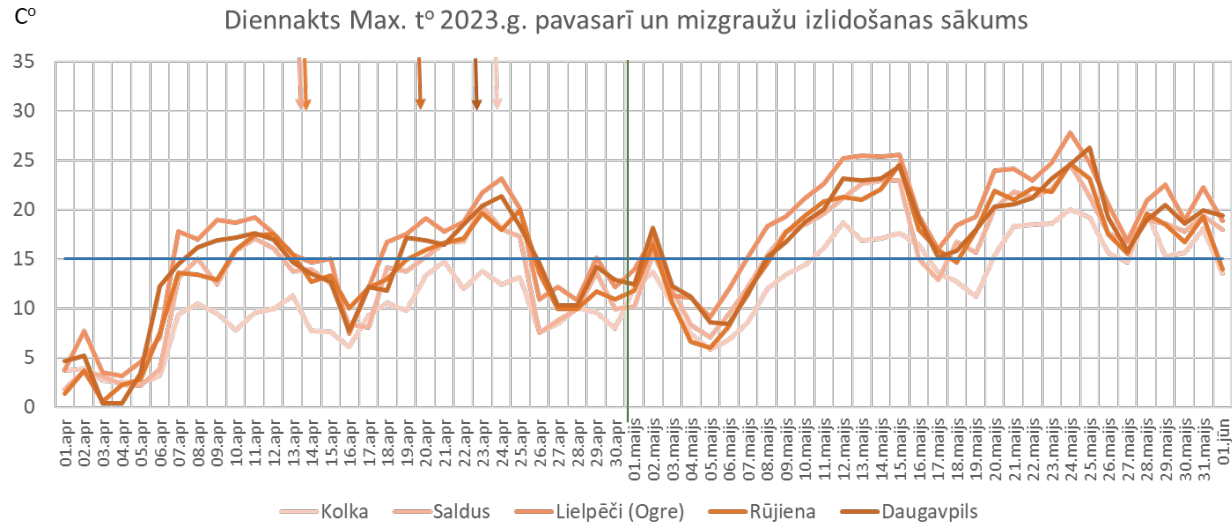

Eglu astoņzobu mizgrauža lidošanas aktivitāte 2023.gada sezonā

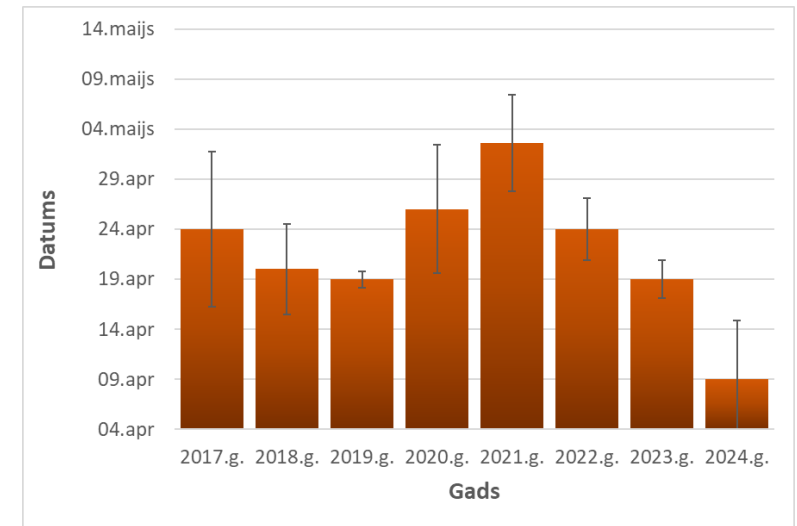
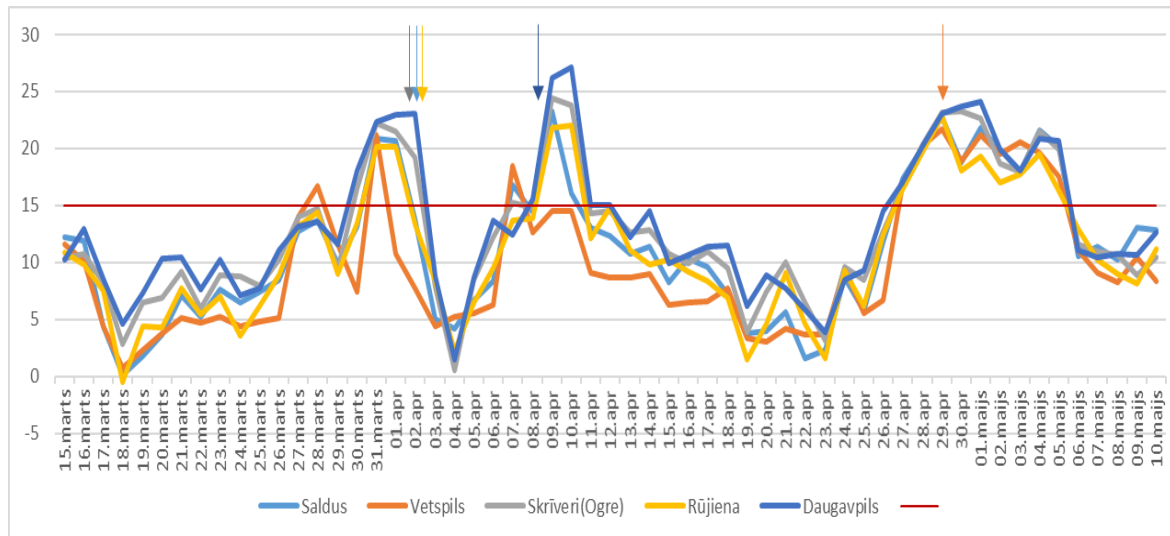
- 2000
- 5000
- 10000
- 15000
- 25000
- > 25000

Mizgraužu lidošanas aktivitāte

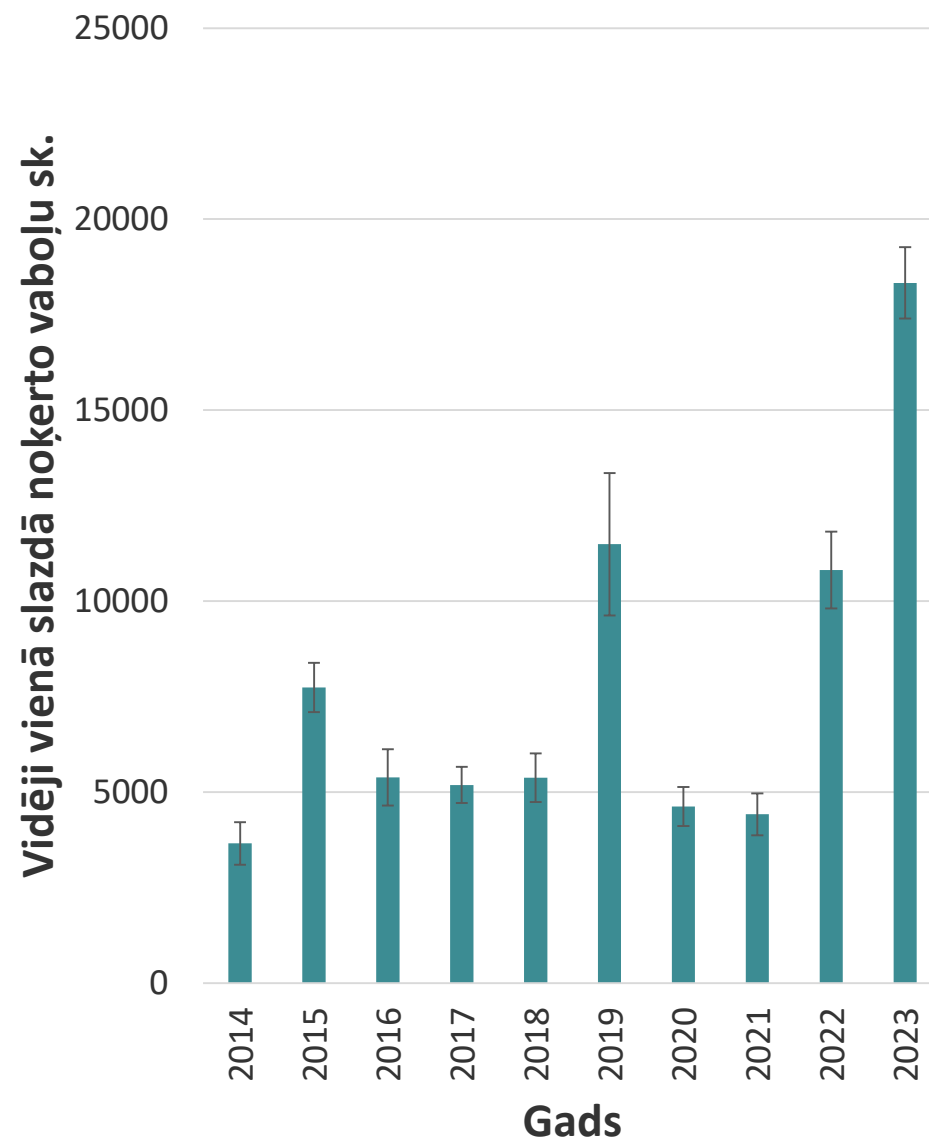
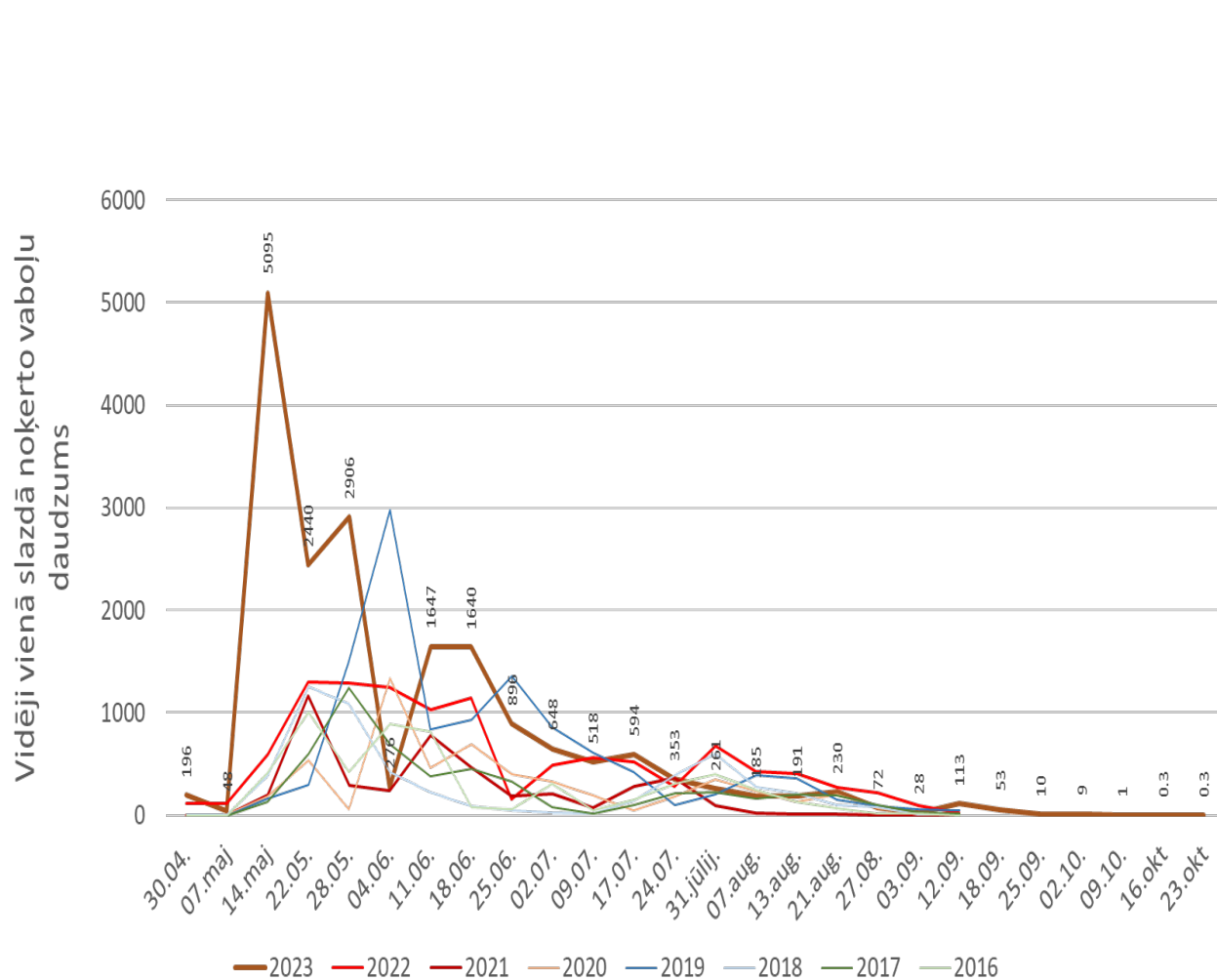

Diennakts Max. t° 2024.g. pavasarī un mizgraužu lidošanas sākums

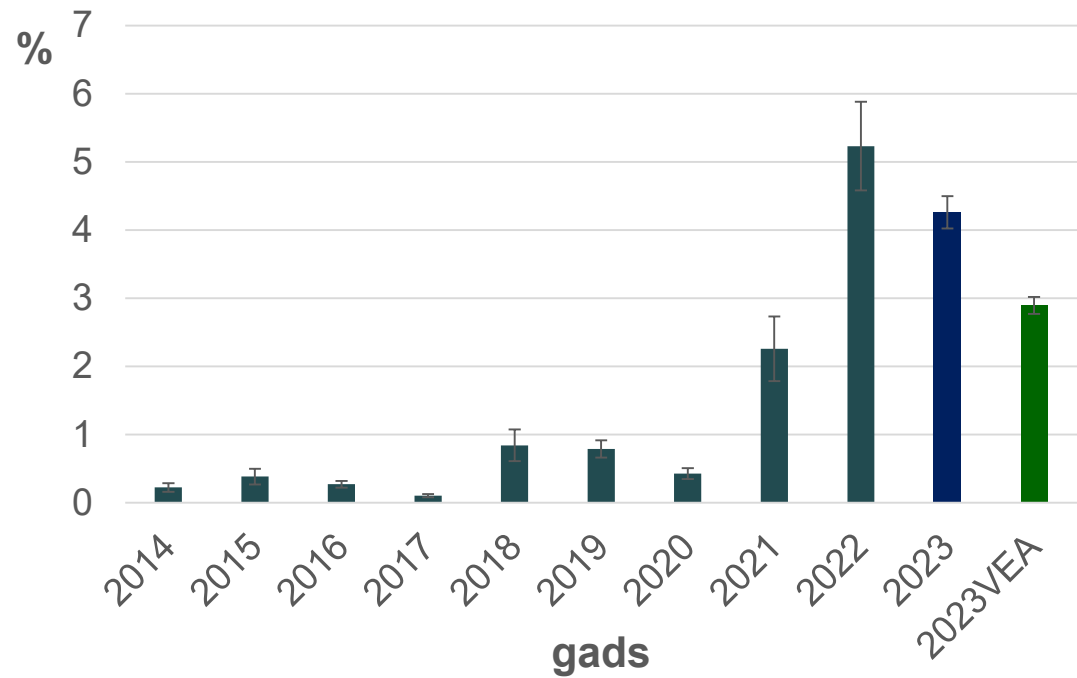
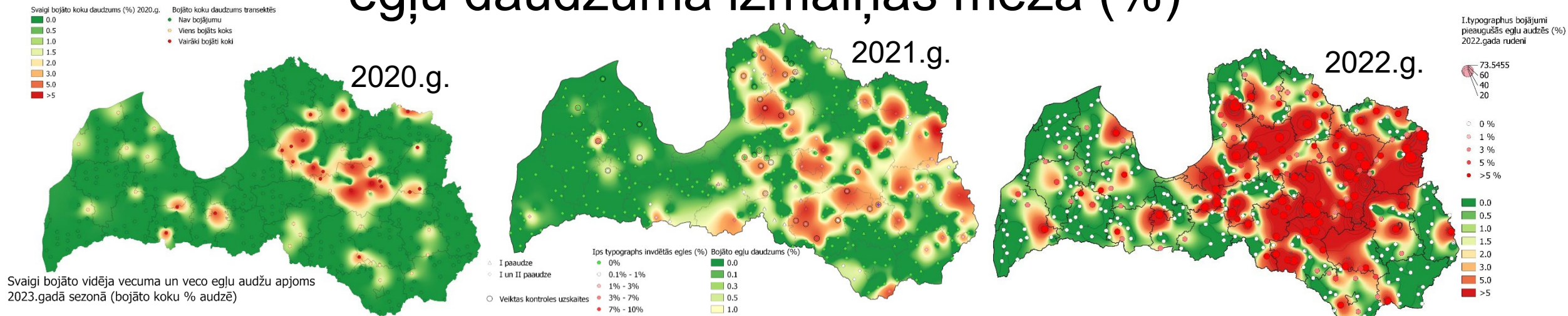

Vidēji vienā slazdā noķerto vaboļu daudzums

Egļu astoņzobu mizgrauža svaigi invadēto egļu daudzuma izmaiņas mežā (%)

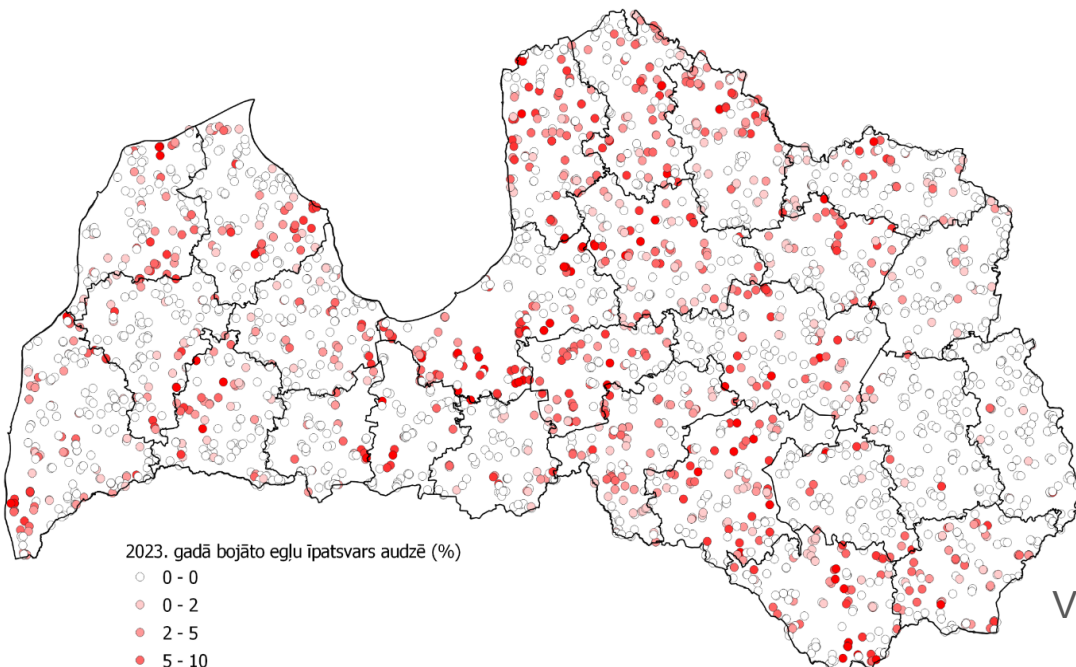

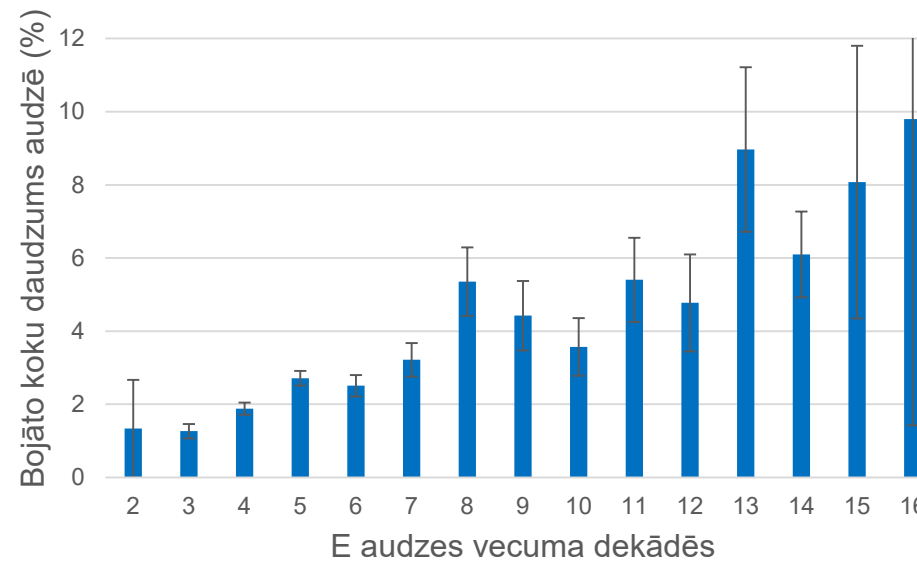
I.typographus bojājumi vērtīgajās egļu audzēs (VEA) (% koku) 2023.gada sezonā. (VMD dati)

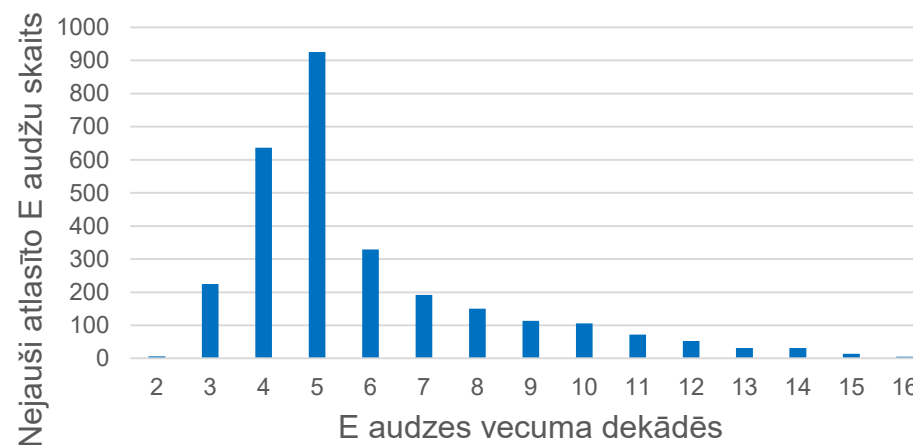
Pārbaudītās VEA

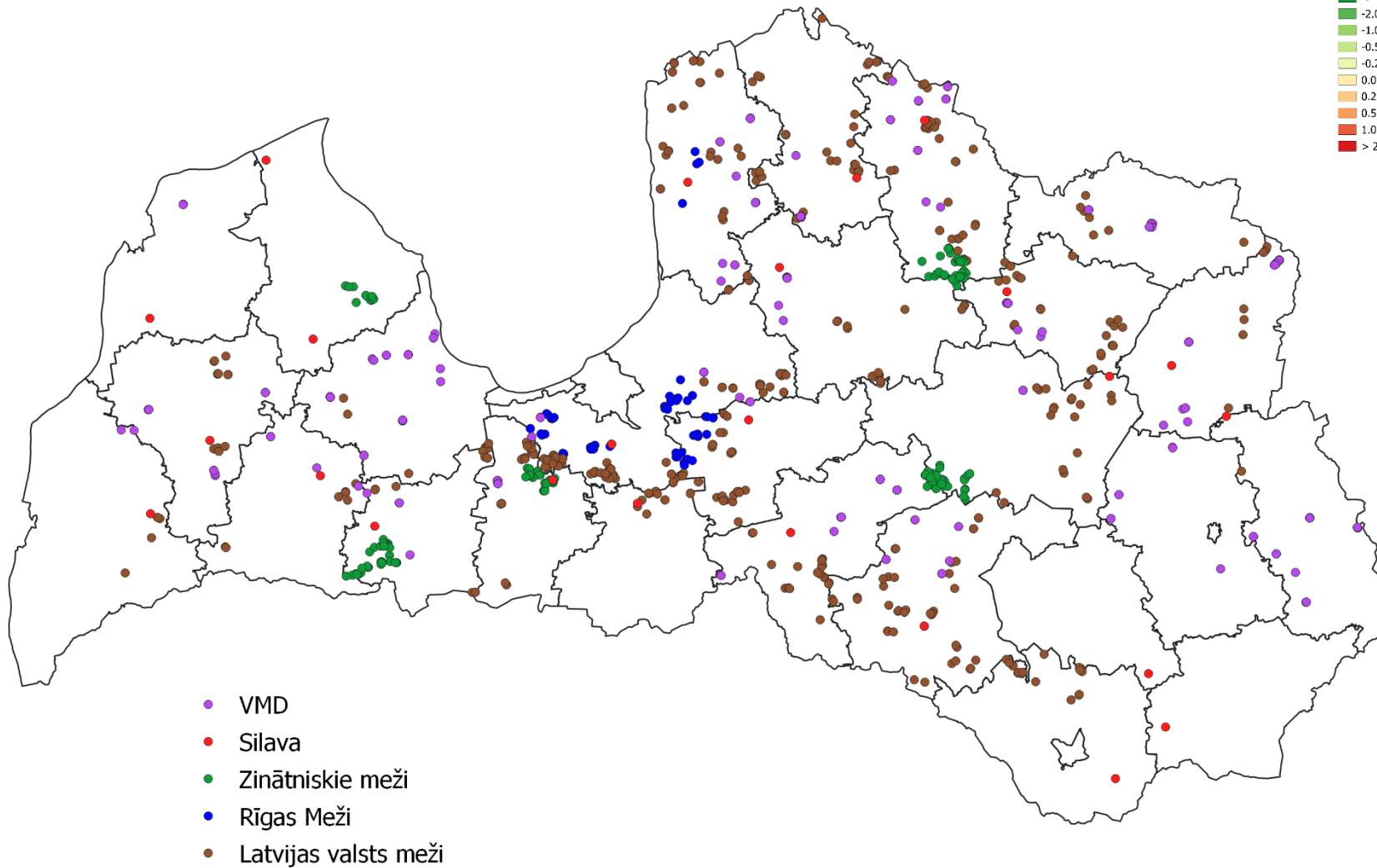
Egļu astoņzobu mizgrauža bojājumu intensitāte vērtīgās egļu audzēs atkarībā no audzes vecuma

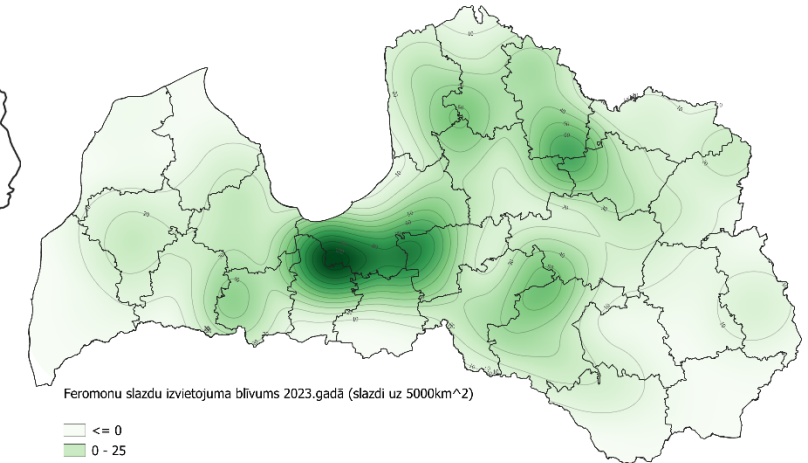
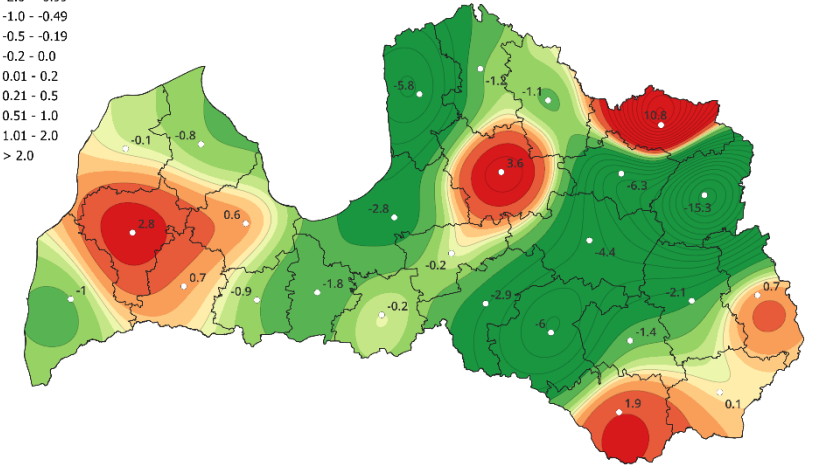
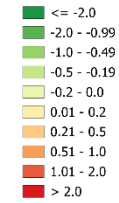
Vērtīgās egļu audzes sadalījumā pa vecumiem

Egļu astoņzobu mizgrauža feromonu slazdu izvietojums Latvijas teritorijā (%) 2023 .g.

Egļu astoņzobu mizgrauža bojājumu izmaiņas meža 2023.gadā salīdzinot ar 2022.gadu (% bojāto koku)

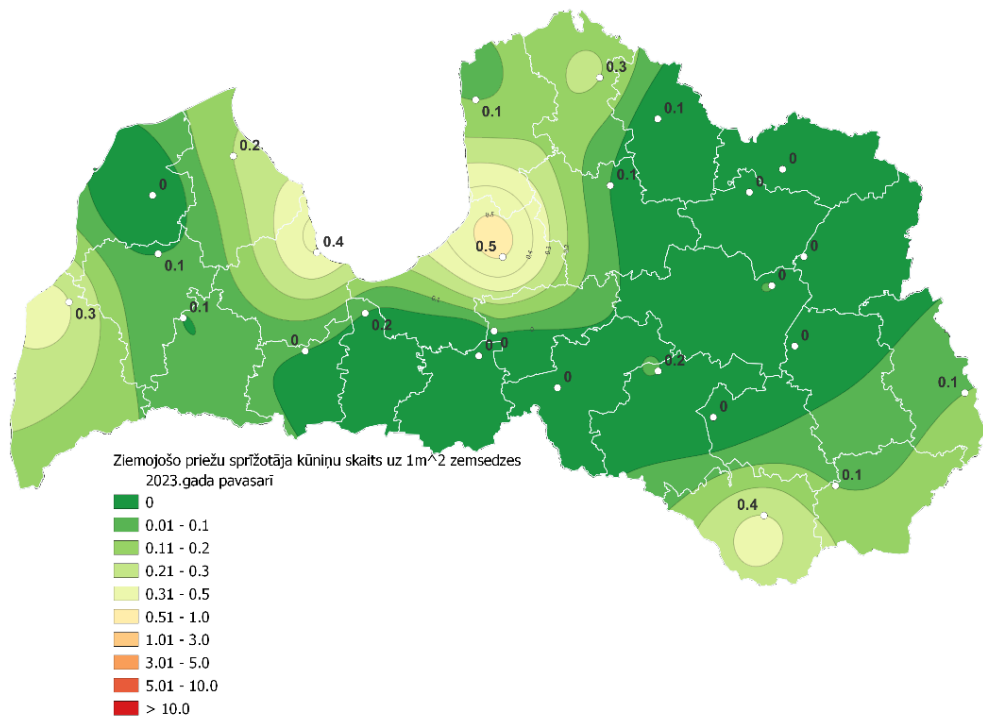
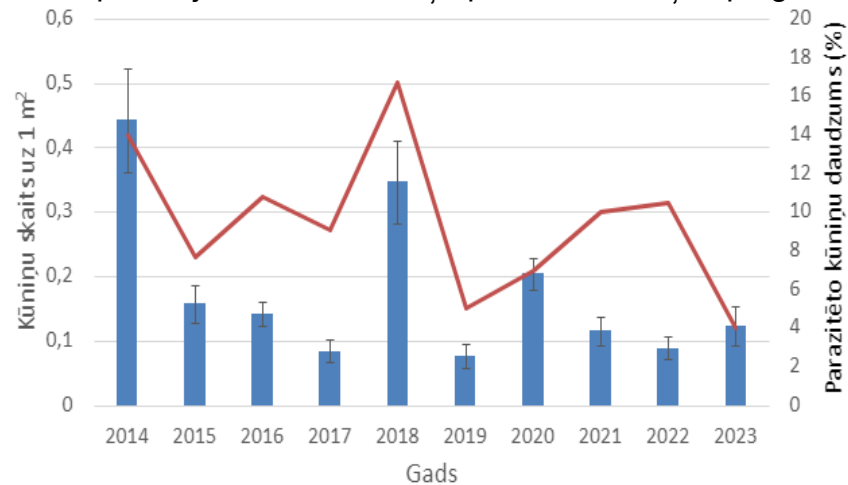

SKUJU-LAPU GRAUZĒJI KAITĒKĻI

Zemsedzes kontrolē uzskaitīto priežu sprīžotāja kūniņu daudzums vidēji uz 1 m² zemesdzes 2023. gada pavasarī.

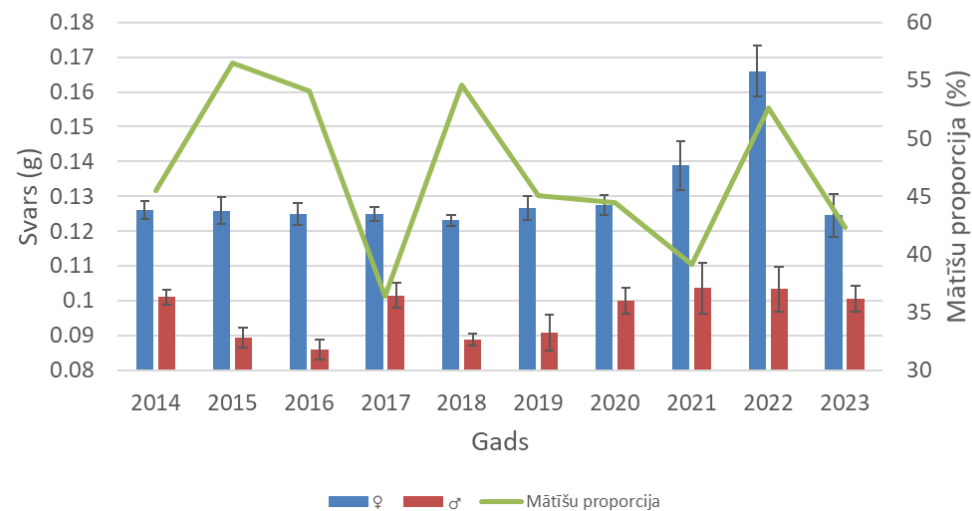

Priežu sprīžotāja skaita un kūniņu parazitēšanas izmaiņas pa gadiem.

■ Kūniņu daudzums   — Kūniņu parazitēšanas procents

Priežu sprīžotāja kūniņu svara un dzimumu proporcijas izmaiņas pa gadiem

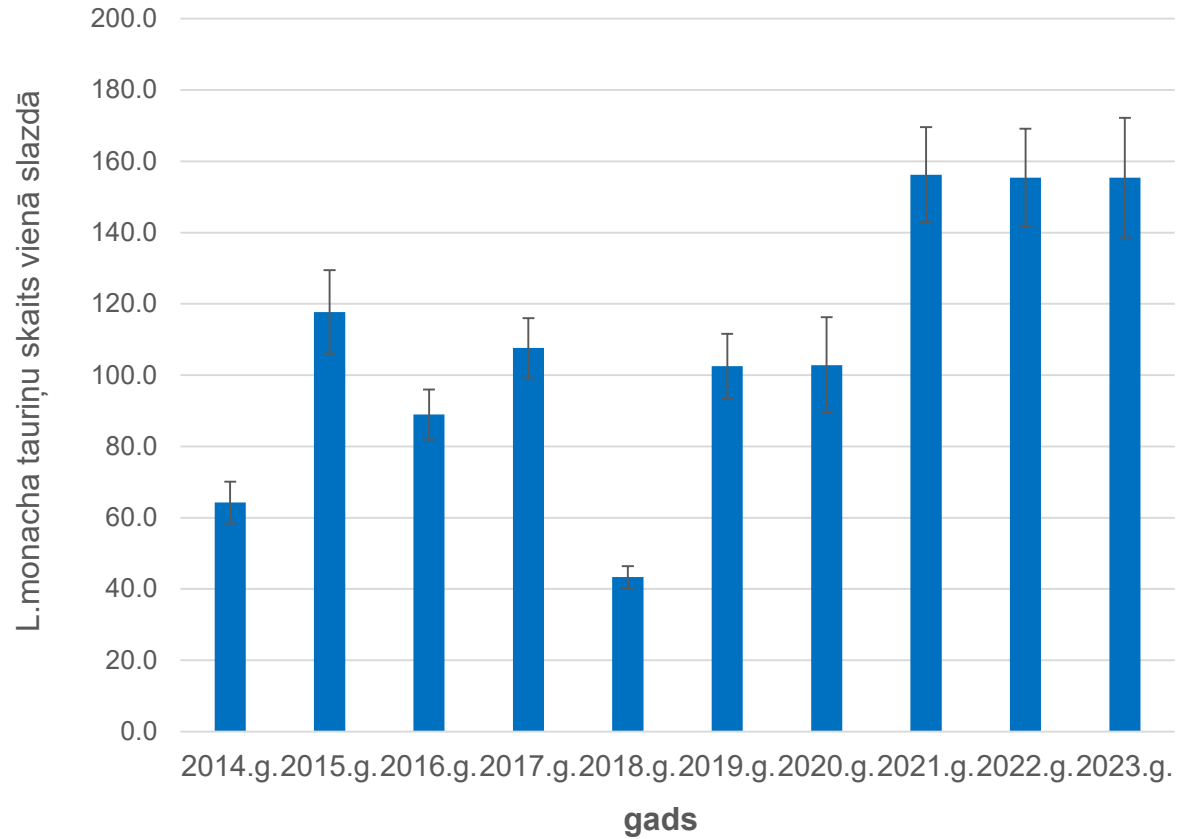
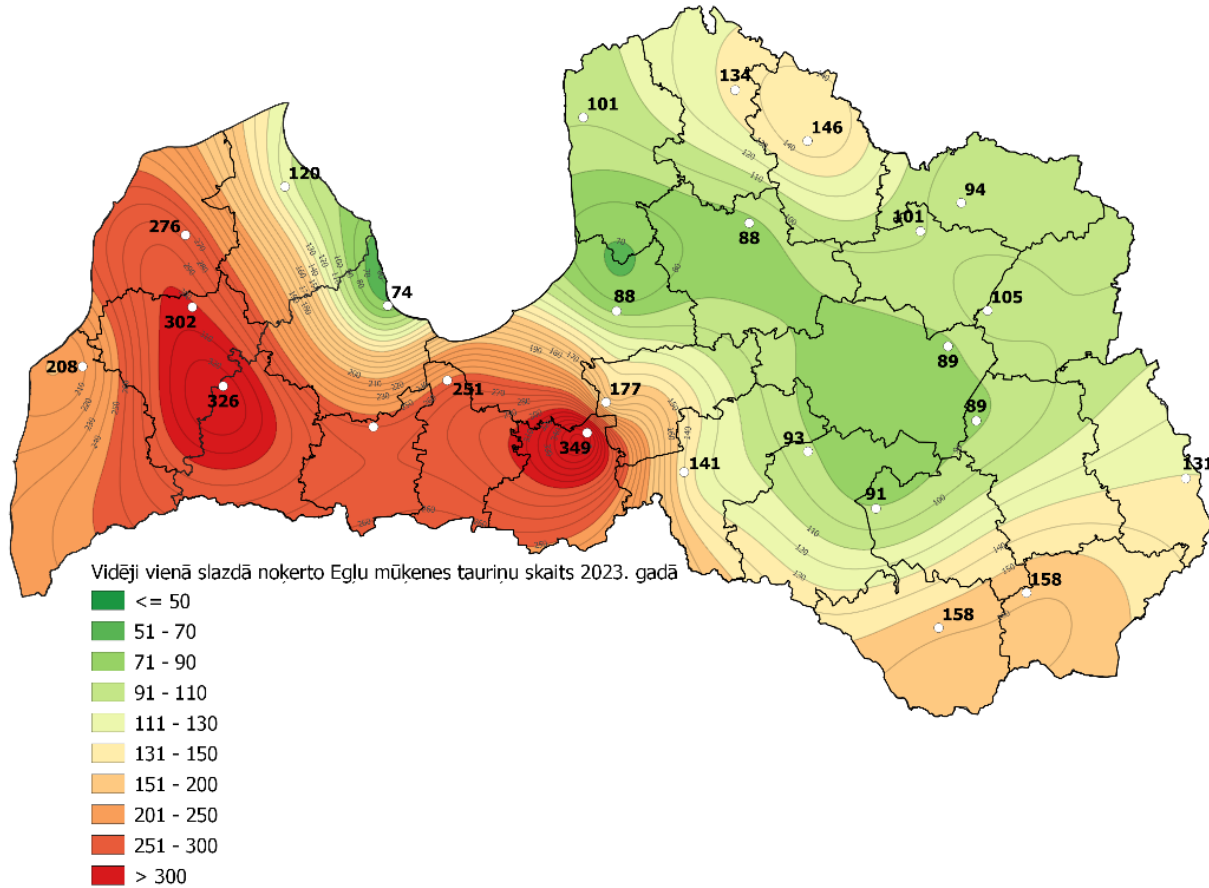
■ ♀   ■ ♂   — Mātīšu proporcija

Vidēji vienā slazdā noķerto egļu mūķenes tauriņu skaits 2023. gadā.

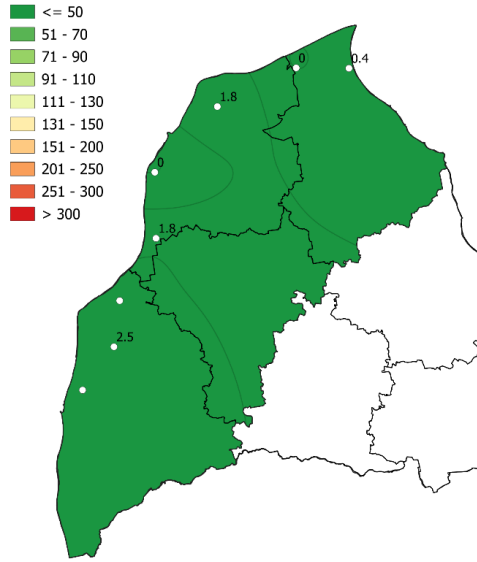
Vienā slazdā noķerto egļu mūķenes tauriņu skaita vidēji valstī izmaiņas pa gadiem.

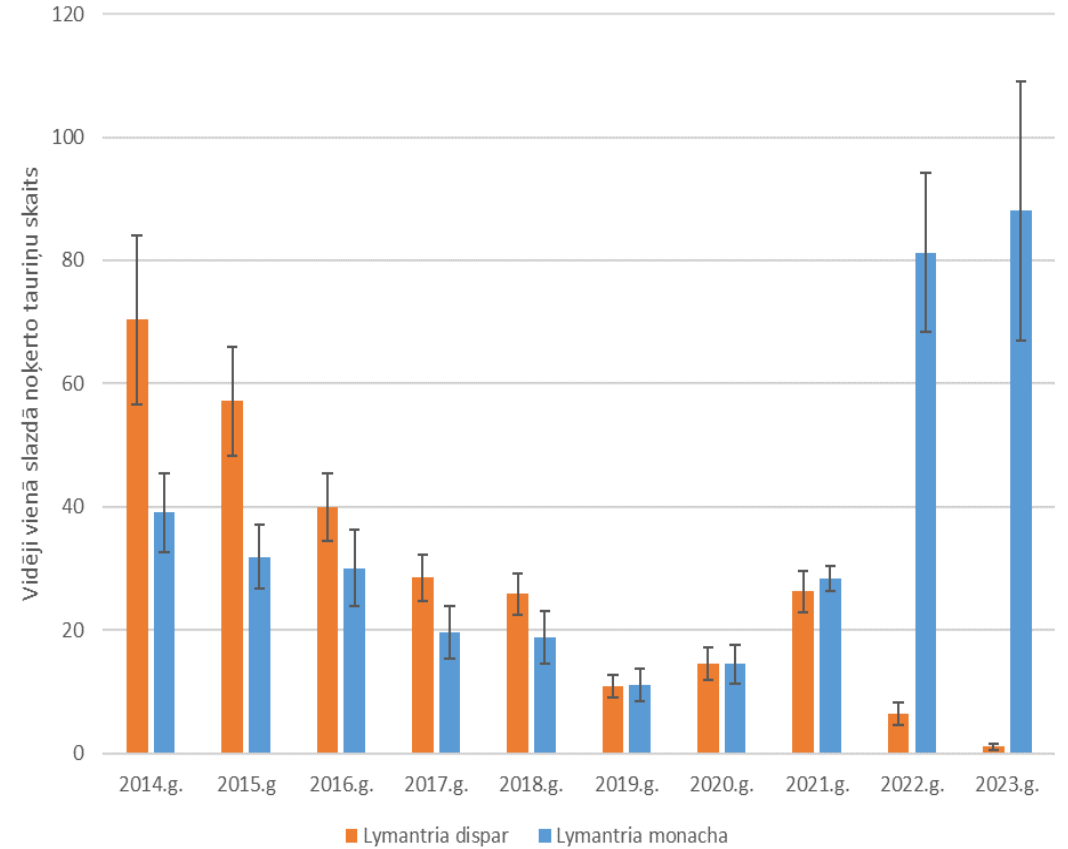
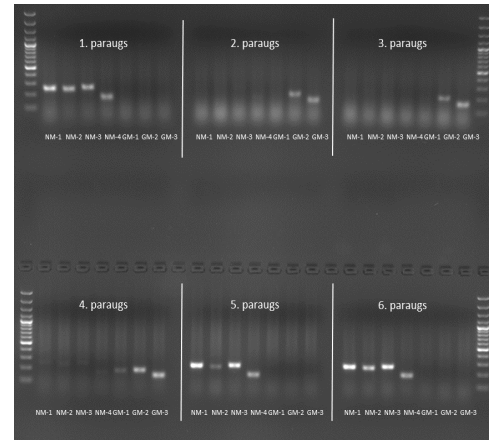
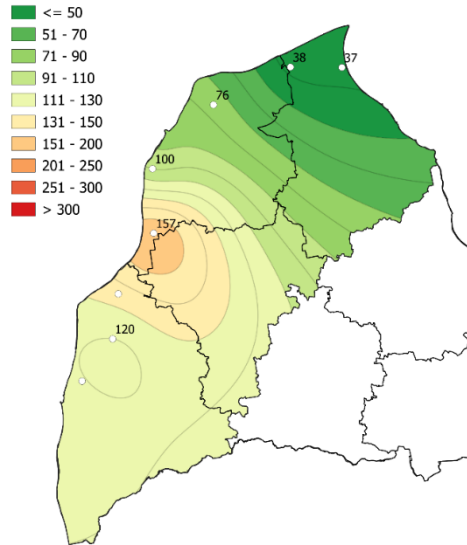
Vidēji vienā slazdā noķerto egļu mūķenes tauriņu skaits 2023. gadā.

Ozolu mūķenes tauriņu skaits vidēji vienā slazdā 2023. gada vasarā

Egļu mūķenes tauriņu skaits vidēji vienā slazdā 2023. gada vasarā lapu koku audzēs

2023.gadā novēroti plaši lapu grauzēju kaitēkļu bojājumi bērzu un citu lapu koku audzēs

Dominējošā suga- mazais bērzu salnsprīžmetis (*Operophtera fagata*)

Kaitēkļu kompleksā konstatētas vēl trīs sugas

Mazais salnsprīžmetis
Operophtera brumata

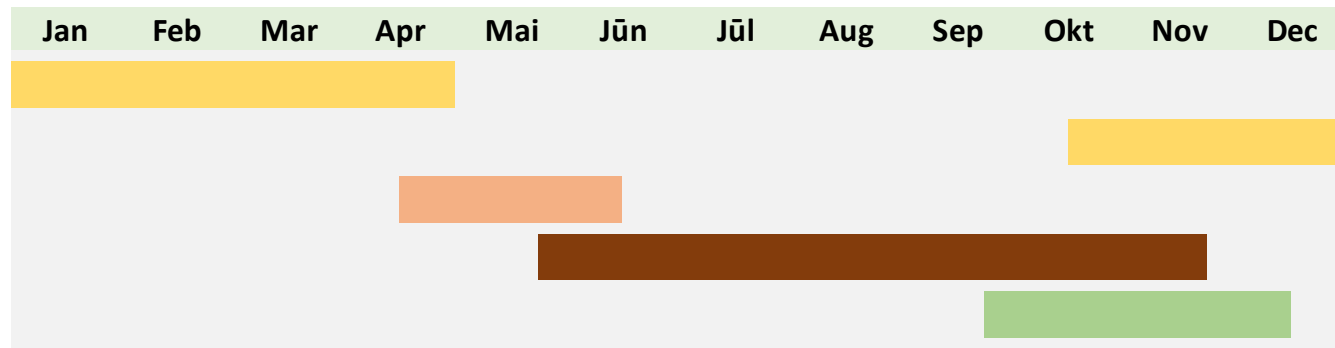
Kārklu bālganais lapsprīžmetis
Epirrita autumnata

Liels salnsprīžmetis
Erannis defoliaria

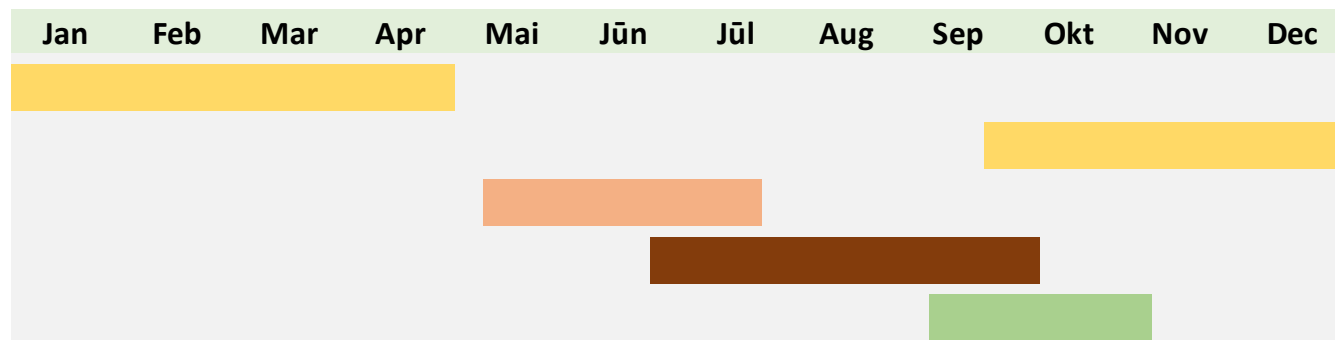
Attīstības cikli

Operophtera fagata,
O. Brumata,
Erannis defoliaria

Olas
Kāpuri
Kūniņas
Tauriņi

Epirrita autumnata

Olas
Kāpuri
Kūniņas
Tauriņi

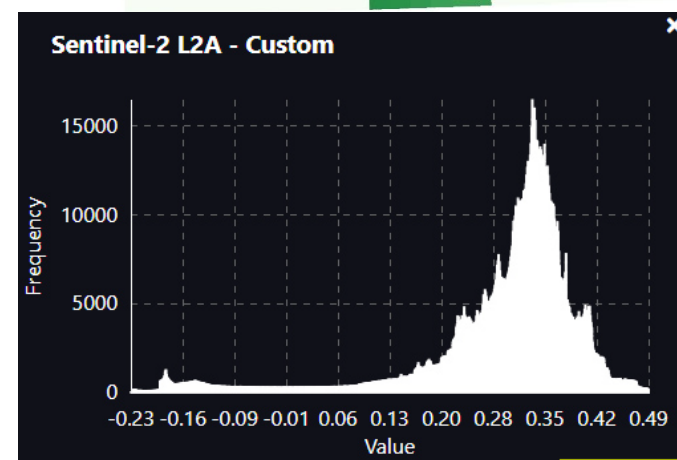
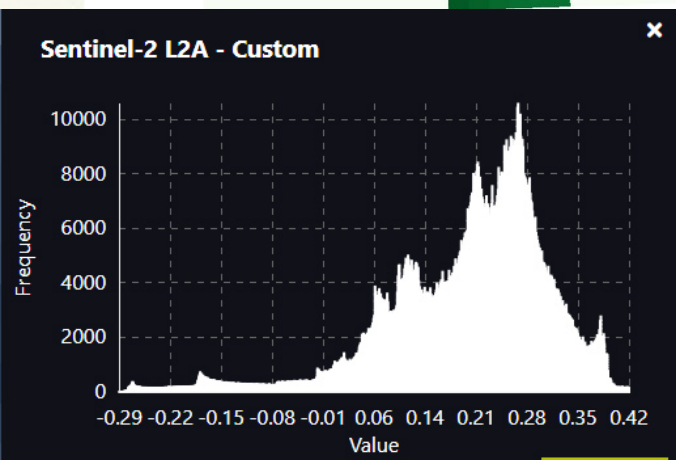
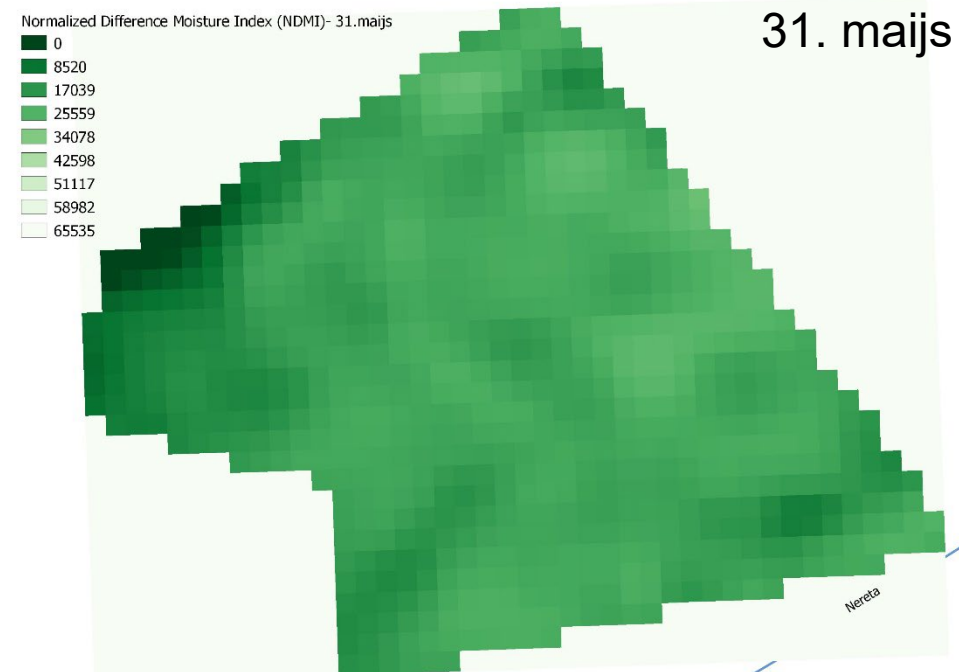
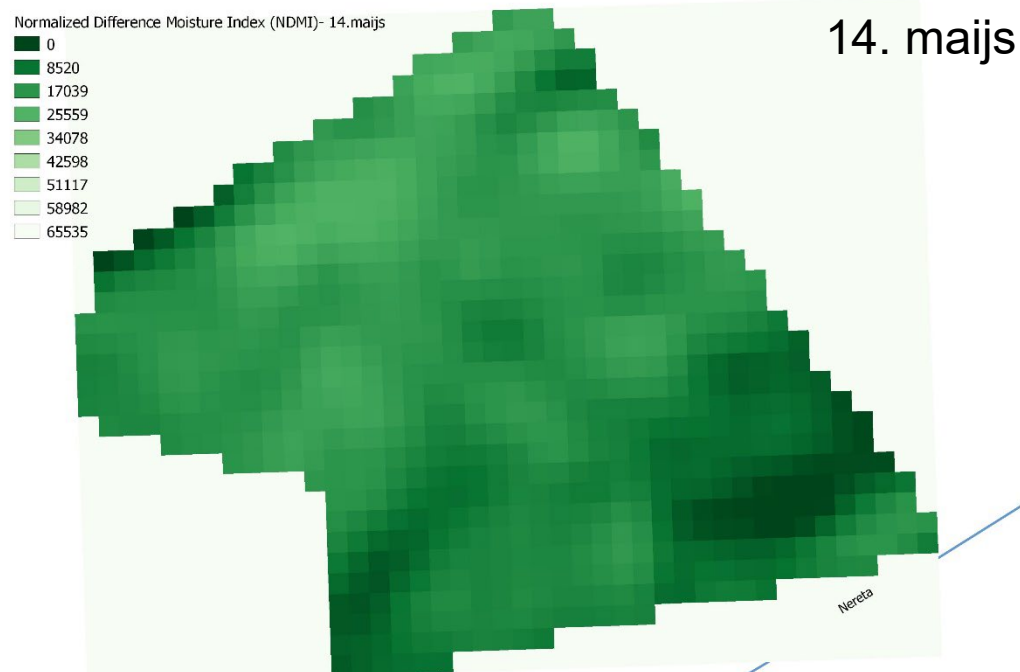
Vasaras laiku pavada zemsegā kūniņās

Mazā salnsprīžmeša kūniņa

Defoliācijas novērtējums ar Sentinel2 attēliem

Salnsprīžmeši kaitē daudzām lapu koku sugām

Tauriņi

Operophtera brumata

<https://www.witasek.com/shop/en/pheromone-traps-attractants/pest-control-attractants/143/operowit-winter-moth-operophtera-brumata>

Operophtera fagata

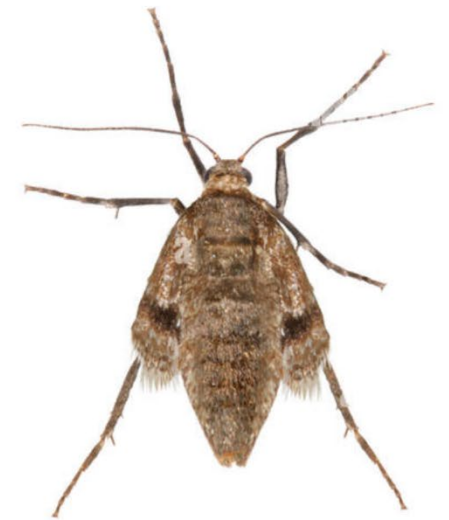
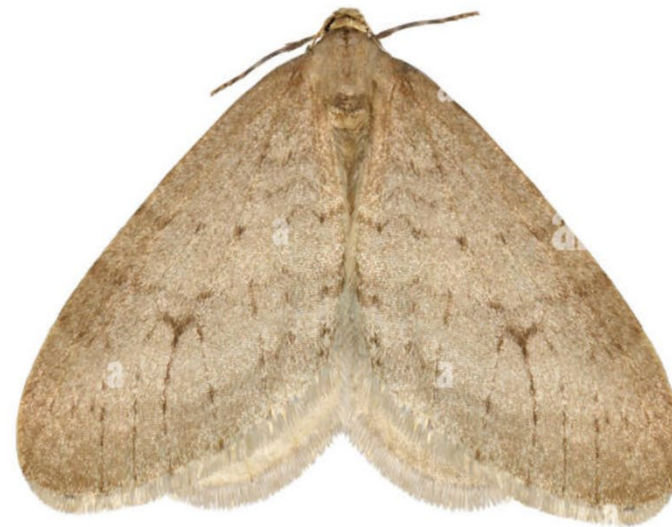

FOTO:
PAUL R. STERRY

Līmes jostas

<https://www.darzaabc.lv/lv/kaiteklu-kerama-josta-auglukokiem>
<https://www.gardening-naturally.com/clear-glue-bands-5m>

Kaitēkļu ķeramā josta augļukociem

Kaitēkļu ķeramā josta augļukociem

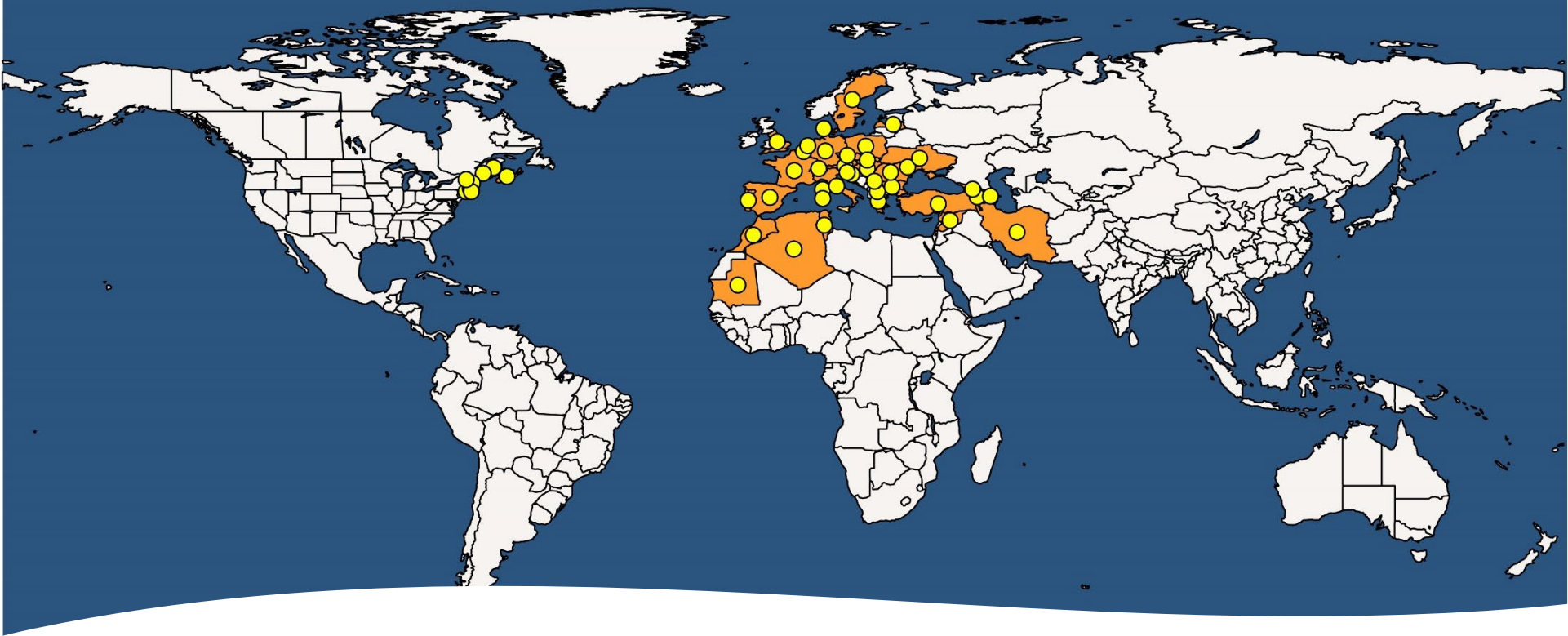

**Zeltvēdera mūķenes
(*Euproctis chrysorrhoea* L.)
savairošanās Tērvetes
apkārtnē**

Agnis Smits
PHOTOGRAPHY

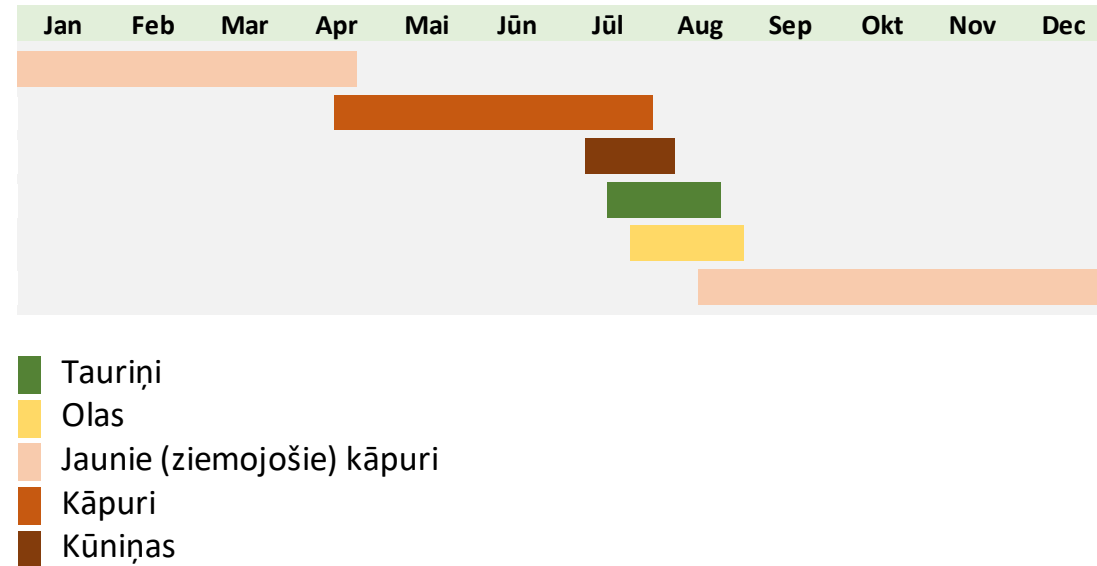

Izplatība

* EPPO kartē nav ziņas no Krievijas, bet literatūra ir ziņas par *E. Chrysorrhoea* sastopamību Krievijā

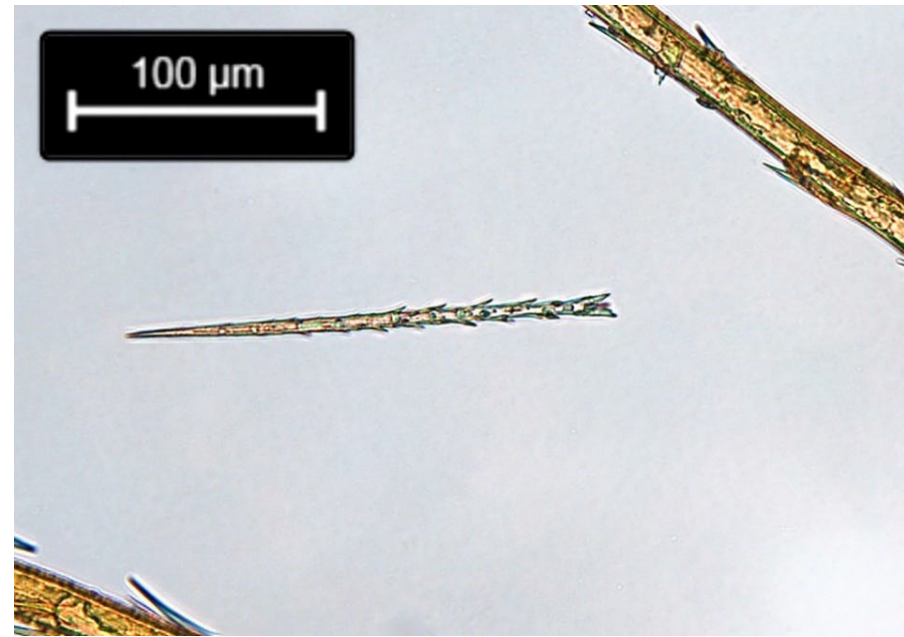
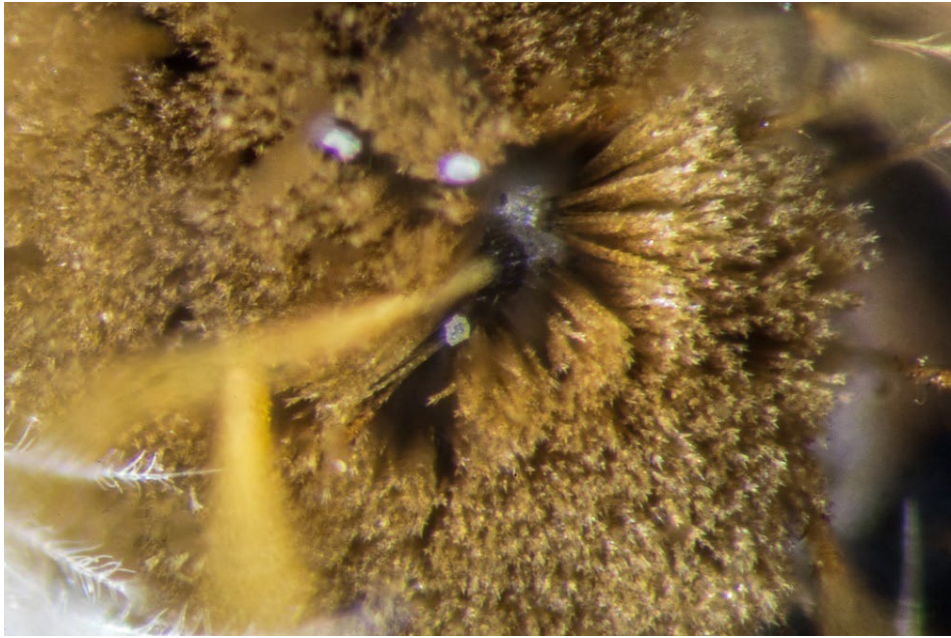

Attīstības cikls

Toksiskie matijni

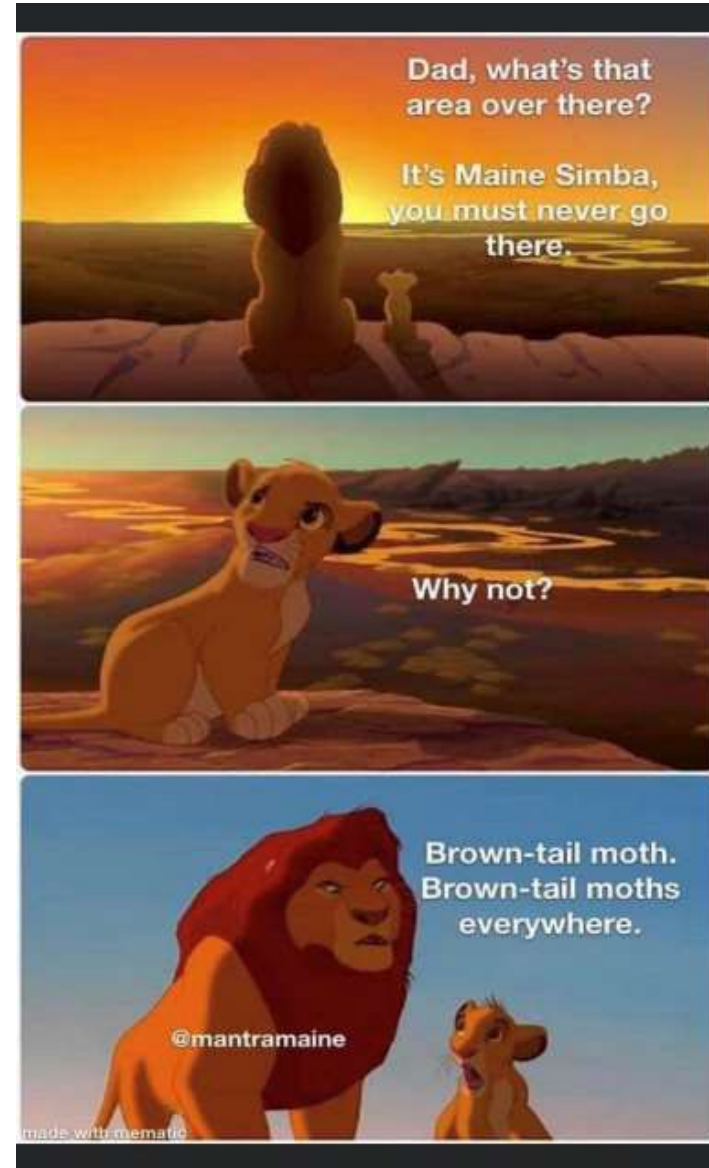

Apraksts

- Kaitēklis ne tikai apgrauž daudzu lapu koku lapas, bet apdraud arī cilvēku veselību.
- Tauriņa kāpuru kutikulu sedz kupls apmatojums. Kāpuri matiņus izmanto savai aizsardzībai, tos noņemot.
- Šie matiņi ir ļoti sīki, asi un satur toksīnu, kas izraisa cilvēkam ādas un arī acu iekaisumu, bet cilvēkiem ar noslieci uz astmu var izraisīt nopietnus elpošanas traucējumus.
- Šie matiņi var saglabāties vidē pat vairākus gadus.
- Tie ir ļoti viegli un vējš tos var atkātoti pacelt gaisā. Matiņu radītie izsitumi var parādīties nekavējoties saskaroties ar kāpuru matiņiem vai arī pēc vairākām stundām.
- Izsitumi var saglabāties no dažām stundām līdz vairākām nedēļām.
- **Zināmi 2 letāli gadījumi**

(David L. Wagner, in Encyclopedia of Biodiversity (Second Edition), 2013)

Liela iespēja mežā sastapt sekojošus kaitēkļus

*Eglu mūķene – *Lymantria monacha**

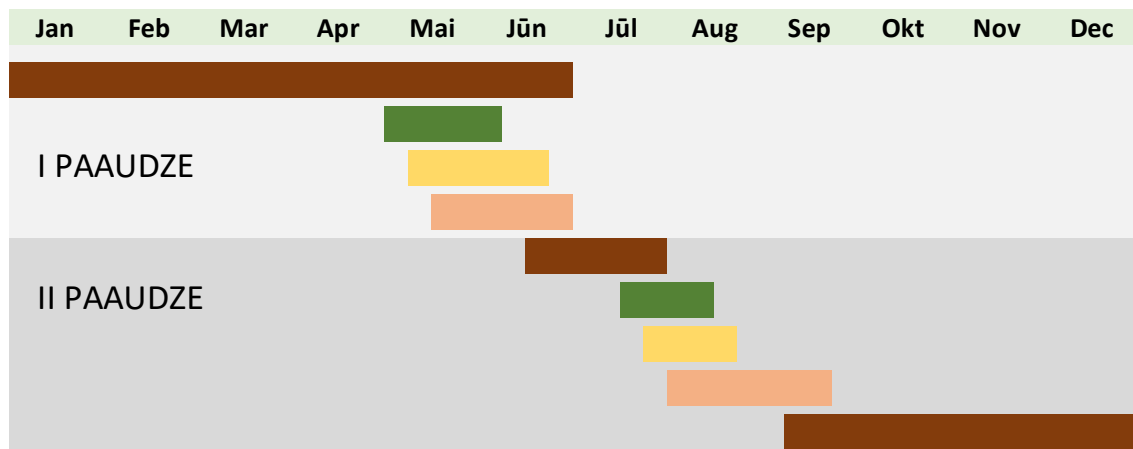

Priežu rūsganā zāglapsene- Neodiprion sertifer

Priežu iedzeltenā zāglapsene- Gilpinia pallida

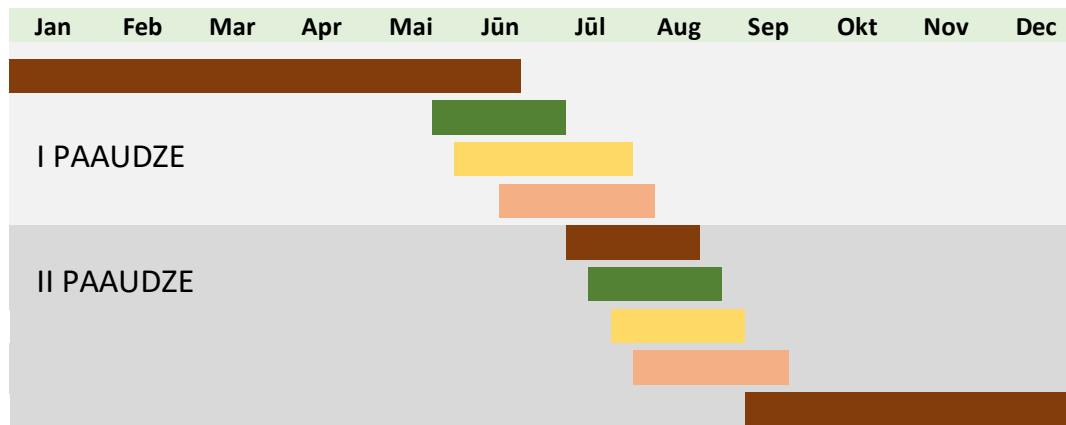

- Kokoni
- Izlidojušās zāglapsenes
- Olas
- Kāpuri

Priežu parastā zāglapsene- Diprion pini

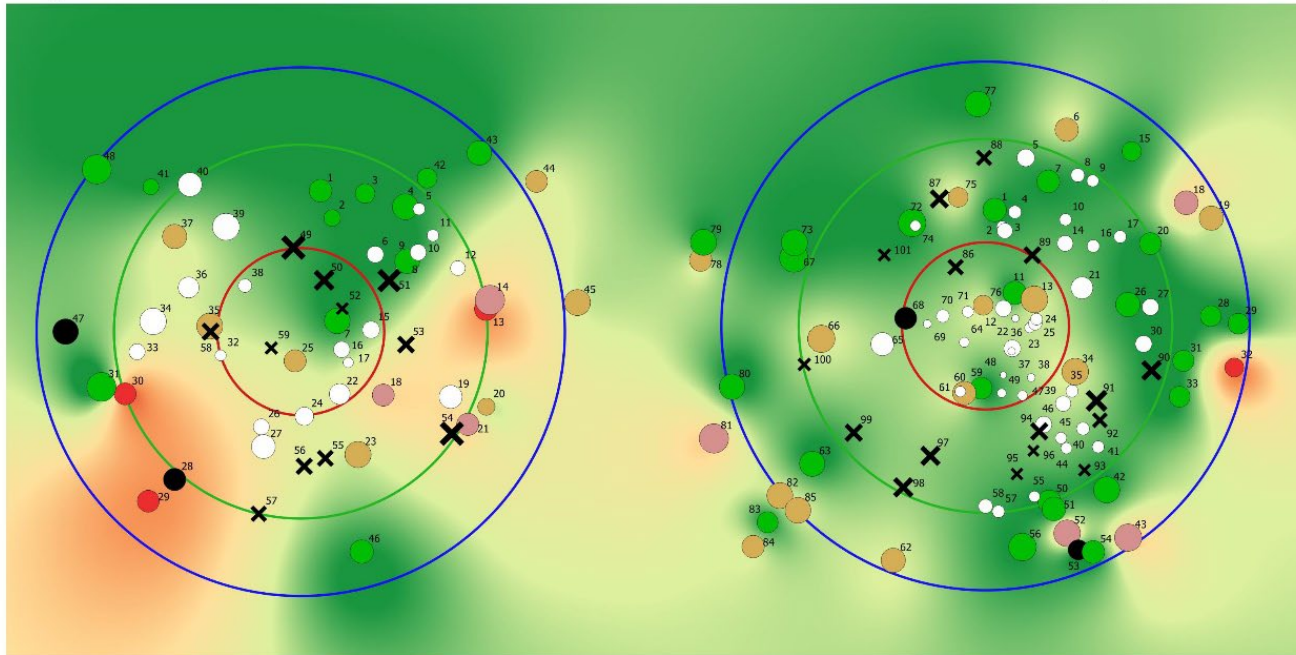

- Kokoni
- Izlidojušās zāglapsenes
- Olas
- Kāpuri

Akūtā ozolu kalšana. Šķēdes paraugkautums 2021.g.

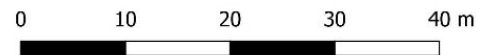
Šķēde 1

Šķēde 2

Bojājumu izplatība 2021.g. rudenī Šķēdes parauglaukumos

- Bez brūcēm
- Ar senākām brūcēm
- Ar svaigu brūci
- Ar vairākām svaigām brūcēm
- Ar daudzām svaigām brūcēm

Paldies!

